

กรมวิทยาศาสตร์บริการ (วศ.) วันนี้ สู่ประชาคมอาเซียน

ลดา พันธุ์สุขุมรนา*

ผู้นำอาเซียนได้ลงนามในปฏิญญาเซบูว่าด้วยการเร่งรัดการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนภายในปี 2558 ประเทศสมาชิกในกลุ่มอาเซียนได้เห็นความสำคัญในการค้าขายสินค้า มีคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านมาตรฐานและคุณภาพของอาเซียน (ASEAN Consultative Committee on Standard and Quality-ACCSQ) ซึ่งเป็นคณะกรรมการภายใต้คณะรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Ministers) จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2535 เพื่อพิจารณาดำเนินมาตรการที่จะสนับสนุน อำนวยความสะดวก และส่งเสริมการรวมกลุ่มของเศรษฐกิจอาเซียน โดยการลด/เลิกอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (Technical Barriers to Trade-TBT) ที่เกิดจากมาตรฐาน กฎระเบียบทางเทคนิค (Technical regulation) การตรวจสอบ และการรับรอง และเร่งปรับประสานมาตรฐานสินค้าและจัดทำความตกลงการยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangements : MRAs) ในผลิตภัณฑ์ต่างๆ

ปัจจุบันมีคณะทำงานผลิตภัณฑ์รายสาขา (Product Working Group) ได้แก่ บริษัทไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์ยา ผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูป ยานยนต์ ผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์ยาง เครื่องมือแพทย์ ยาแผนโบราณ และผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ซึ่งคณะทำงานฯ ให้มีการจัดตั้งห้องปฏิบัติการอ้างอิงของอาเซียน โดยประสานงานกับคณะทำงานด้านการรับรองระบบงาน การตรวจสอบและรับรอง (Working Group 2: Accreditation and Conformity Assessment) ให้มีเครื่องหมายรับรองอาเซียน (ASEAN Conformity Mark) ที่แสดงบนผลิตภัณฑ์ที่มีคุณลักษณะสอดคล้องกับกฎระเบียบที่ปรับเข้าหาเป็นแนวเดียวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน (ASEAN Harmonized Regulatory Regimes) มีนโยบายให้ยอมรับผลการตรวจสอบผลิตภัณฑ์จากห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองจากหน่วยรับรองในประชาคมอาเซียน และในบางผลิตภัณฑ์

อาจใช้หน่วยรับรองภายนอกประชาคมอาเซียนที่ยอมรับจากหน่วยรับรองภายในประชาคมอาเซียน หรือการยอมรับหน่วยรับรองข้ามประเทศในประชาคมอาเซียน (Cross Frontier Accreditation) ให้เป็นโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ที่สำคัญในการผลักดันให้ประชาคมอาเซียนรวมตัวเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว (single market and single production base)

กรมวิทยาศาสตร์บริการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วศ.วันนี้ มีประสบการณ์ และความชำนาญด้านห้องปฏิบัติการทดสอบ ที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐาน ISO/IEC 17025 มีหน่วยงานพัฒนาศักยภาพนักวิทยาศาสตร์ห้องปฏิบัติการ ที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐาน ISO 9001 มีศูนย์บริหารจัดการทดสอบความชำนาญห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐาน ISO/IEC 17043 และมีหน่วยรับรองระบบงานห้องปฏิบัติการ ดำเนินงานตามมาตรฐาน

* นักวิทยาศาสตร์เชี่ยวชาญ สำนักเทคโนโลยีชุมชน กรมวิทยาศาสตร์บริการ

ISO/IEC 17011 ที่ได้ลงนามข้อตกลงว่าด้วยการยอมรับร่วมกับองค์กรภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกว่าด้วยการรับรองห้องปฏิบัติการ (Asia Pacific Laboratory Accreditation Cooperation Mutual Recognition Arrangement, APLAC) และองค์ระหว่งประเทศว่าด้วยการรับรองห้องปฏิบัติการ (International Laboratory Accreditation Cooperation, ILAC) โดยเป็นหน่วยรับรองเดียวในประเทศและในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่ให้การรับรองผู้จัดโปรแกรมการทดสอบความชำนาญห้องปฏิบัติการ ด้านทดสอบ ทดสอบทางการแพทย์ และสอบเทียบกรมวิทยาศาสตร์บริการยังมีความพร้อมด้านบริการสารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น ด้านอาหาร สมุนไพร แก้ว เซรามิก ที่พร้อมสร้างเครือข่ายในประชาคมอาเซียน

วศ.วันนี้ เป็นห้องปฏิบัติการอ้างอิงด้านวัสดุสัมผัสอาหารของประชาคมอาเซียน

กรมวิทยาศาสตร์บริการเข้าไปมีส่วนร่วมในคณะกรรมการผลิตภัณฑ์อาหารสำเร็จรูปและผลิตภัณฑ์ยาง ได้รับมติจากคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านมาตรฐานและคุณภาพของอาเซียน ด้านอาหารสำเร็จรูป (ASEAN Consultative Committee on Standard and Quality-ACCSQ-PFP-WG) ในการประชุมครั้งที่ 15/2555 ที่ประเทศอินโดนีเซีย ให้จัดตั้งห้องปฏิบัติการอ้างอิงด้านวัสดุสัมผัสอาหารให้เสร็จ

ภายในปี พ.ศ. 2557 ซึ่งได้มีกำหนดใน AEC Scorecard ทำให้ประเทศไทยเป็นผู้นำของประเทศในกลุ่มอาเซียนในการพัฒนามาตรฐานของวัสดุสัมผัสอาหาร/สารปนเปื้อนอันเนื่องมาจากวัสดุสัมผัสอาหารและผลิตภัณฑ์ยางของอาเซียน นอกจากนี้ยังสามารถเป็นห้องปฏิบัติการอ้างอิงของอาเซียนในกรณีที่มีข้อพิพาทอันเนื่องมาจากผลการทดสอบกรณีที่มีการโต้แย้งของประเทศคู่ค้าในอาเซียน ช่วยผลักดันในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคอุตสาหกรรมอาหาร ซึ่งมีการค้าขายกันมากกว่าแสนล้านบาท และสามารถจัดอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษี อันจะเป็นการสนับสนุนผู้ประกอบการ ขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ในประเทศ เพื่อเพิ่มมูลค่าการค้าขายในภูมิภาคอาเซียนและภูมิภาคอื่นๆ ของโลก และมีแผนดำเนินการจัดตั้งห้องปฏิบัติการอ้างอิงของอาเซียนด้านผลิตภัณฑ์ยางในอนาคต

วศ.วันนี้ เป็นศูนย์กลางของอาเซียนในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรห้องปฏิบัติการ ทดสอบความชำนาญห้องปฏิบัติการ และเป็นหน่วยรับรองห้องปฏิบัติการ

กรมวิทยาศาสตร์บริการพร้อมเป็นศูนย์กลางของอาเซียนในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรห้องปฏิบัติการ ทดสอบความชำนาญห้องปฏิบัติการ และเป็นหน่วยรับรองระบบงานห้องปฏิบัติการ เช่นในปัจจุบันได้ให้ความร่วมมือแก่ประเทศฟิลิปปินส์และประเทศเวียดนาม ในการส่งเสริม

และให้การรับรองความสามารถผู้จัดโปรแกรมการทดสอบ ความชำนาญห้องปฏิบัติการด้านอาหาร เพื่อให้บุคลากร ห้องปฏิบัติการของประเทศและกลุ่มประชาคมอาเซียนได้รับการพัฒนาให้มีทักษะความเชี่ยวชาญ ด้านการวิเคราะห์ ทดสอบคุณภาพสินค้าที่เป็นไปตามมาตรฐาน มาตรฐาน ความปลอดภัย และกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ให้ห้องปฏิบัติการทดสอบของประเทศและกลุ่มประชาคมอาเซียนได้รับการพัฒนาให้มีความเชี่ยวชาญด้านการวิเคราะห์ทดสอบและ เป็นที่ยอมรับในระดับสากล สร้างความร่วมมือในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์เพื่อการใช้เครื่องหมายรับรองอาเซียน ซึ่งจากการสำรวจพบมีห้องปฏิบัติการมากกว่า 8,000 ห้องที่ยังไม่ เป็นไปตามมาตรฐานสากล และจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน เพื่อให้มีปริมาณเพียงพอต่ออัตราการขยาย ตัวของภาคการผลิต เป็นการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นฐาน การผลิตสินค้าของอาเซียน ที่มีระบบการควบคุมคุณภาพ การผลิตที่ได้มาตรฐาน ยกระดับคุณภาพสินค้าอุตสาหกรรม ของไทยและกลุ่มอาเซียนให้ได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของ ประเทศคู่ค้าและสามารถแข่งขันได้ในตลาดการค้าสากล

วศ.วันนี้ เป็นเครือข่ายสารสนเทศวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเพื่อบริการประชาคมอาเซียน

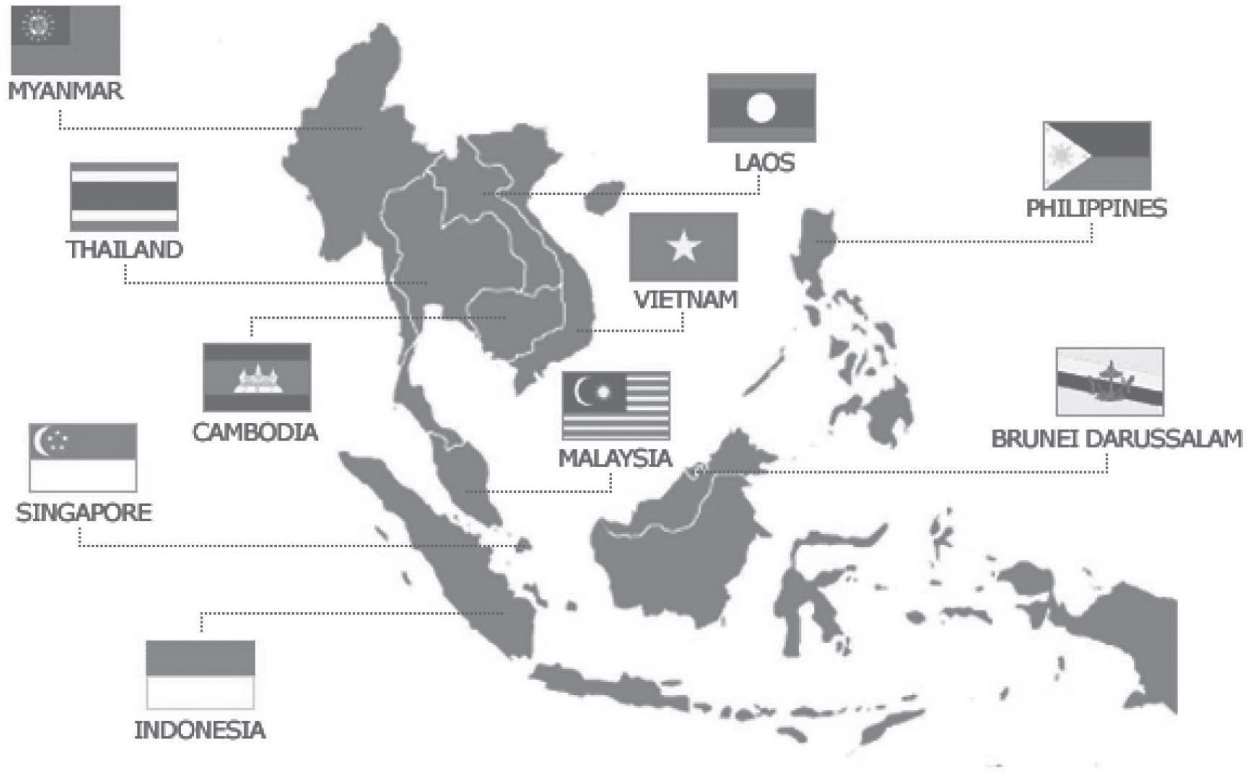
ประเทศไทยได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ชาติที่จะ ผลักดันให้ประเทศสามารถแข่งขันได้ในระดับสากลด้วย “เศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based economy) หรือ สังคมฐานความรู้ (Knowledge-Based Society)” ซึ่ง เป็นการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน การเปิดเสรี ของโลกและสภาพทางธุรกิจที่แข่งขันอย่างมากในปัจจุบัน จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้ความรู้เป็นตัวขับเคลื่อนหลักด้าน การผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม พัฒนาขีดความสามารถทั้งด้าน การค้า การบริการ และการลงทุนทางปัญญา ส่งเสริมการ พัฒนางานวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (R&D) ต้องมีเครือข่ายสารสนเทศเชื่อมโยงคลังข้อมูล คลัง ความรู้ ระหว่างประเทศเพื่อต่อยอดเป็นองค์ความรู้ ส่งผลให้ เกิดการถ่ายเทความรู้ (Knowledge transfer) แลกเปลี่ยน เรียนรู้ เป็นการส่งเสริมพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ สู่วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ตลอด ชีวิต กรมวิทยาศาสตร์บริการพร้อมเป็นศูนย์กลางเครือข่าย

สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อบริการประชาคม อาเซียน สร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน องค์กรภาครัฐ สถาบันอุดมศึกษาและภาคเอกชน ด้านการบริหารจัดการ ด้านการเข้าถึงคลังข้อมูล (Data Bank) และคลังความรู้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Institutional Repository) ในรูปแบบดิจิทัล เชื่อมโยงเครือข่ายภายในประเทศ และต่างประเทศในประชาคมอาเซียน ให้เกิดการแลกเปลี่ยน และแบ่งปันทรัพยากรแก่ประชาชนในประชาคมอาเซียน เกิดความคิดอย่างเป็นระบบแบบวิทยาศาสตร์ ต่อยอดความรู้ สร้างนวัตกรรม นำไปสู่ความสามารถในการแข่งขันสูงของ ภูมิภาคในประชาคมอาเซียน และเวทีโลก ตลอดจนพัฒนา ทักษะและสมรรถนะด้านต่างๆ ของบุคลากรร่วมกัน

วศ.วันนี้ สนับสนุนสินค้าฮาลาลไทยสู่ครัวของโลก และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

ผลิตภัณฑ์ฮาลาลครอบคลุมสินค้าหลากหลายทั้งที่ เป็นอาหารและไม่ใช่อาหาร ตั้งแต่เครื่องสำอาง เครื่องดื่ม ซอสปรุงรส อาหารแช่แข็ง และคุกกี้ ดังนั้นโอกาสของ ประเทศไทยในอุตสาหกรรมฮาลาลที่จะขยายฐานการตลาด ไปยังประเทศประชาคมอาเซียน ที่มีประชากรประมาณ 600 ล้านคน ซึ่งเป็นชาวมุสลิมประมาณ 300 ล้านคน ผนวกกับ นโยบายของประเทศไทยที่จะผลักดันให้เป็นครัวของโลก อาหารฮาลาลเป็นอาหารที่มีผู้บริโภคมาก โดยไทยส่งออก อาหารฮาลาลเป็นอันดับที่ 6 ของตลาดโลก ในปี 2554 มี มูลค่าส่งออกมากกว่า 2 แสนล้านบาท ได้แก่ อาหารทะเล กระจ่างและแปรรูป ผักผลไม้กระจ่างและแปรรูป และ อาหารสำเร็จรูปอื่นๆ ถือว่าประเทศไทยมีความพร้อมในการ เป็นฐานการผลิต เป็นแหล่งวัตถุดิบทางการเกษตรของโลก นอกจากวัตถุดิบทางด้านอาหารแล้ว ประเทศไทยยังมีความ หลากหลายทางชีวภาพ เช่น สมุนไพร ทำให้ประเทศไทยมี ความโดดเด่นในด้านการท่องเที่ยวและบริการ ซึ่งสามารถ ดึงดูดนักท่องเที่ยวทั่วโลก รัฐบาลไทยมีการสนับสนุนการ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เช่น สปา นวดแผนไทย ก่อให้เกิดการ สร้างงาน และใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น โดยเฉพาะสมุนไพร ซึ่ง ได้ถูกนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางและผลิตภัณฑ์ ที่ใช้ในสปา มีคุณภาพตามมาตรฐาน และตามหลักเกณฑ์และ วิธีการผลิตที่ดี (Good Manufacturing Practice : GMP)

ASEAN Member Countries

และเป็นสินค้าส่งออกที่ยอมรับในระดับโลก แต่ยังไม่มีการผลิตเครื่องสำอางตามมาตรฐานฮาลาล ซึ่งจำเป็นต้องนำเอาหลักเกณฑ์ที่สอดคล้องตามบทบัญญัติของศาสนาอิสลามเข้ามาใช้เพื่อให้ได้เครื่องหมายรับรองฮาลาล ปัจจุบันธุรกิจเครื่องสำอางฮาลาล มีมูลค่าประมาณ 560 ล้านดอลลาร์สหรัฐทั่วโลก และจะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นทุกปี

การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เปิดตลาดการค้าเสรี ทำให้ผู้ประกอบการ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมของไทยได้รับผลกระทบ เนื่องจากสินค้าฮาลาลจากต่างประเทศที่เป็นประเทศมุสลิมจะเข้ามาตีตลาดในประเทศ ดังนั้นผู้ประกอบการไทยต้องมีการตื่นตัวและปรับตัวเพื่อสร้างให้เป็นโอกาส ต้องเร่งสร้างขีดความสามารถ โดยกรมวิทยาศาสตร์บริการมีความพร้อมในการส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการอาหารและเครื่องสำอางสมุนไพร เพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิตและผลิตภัณฑ์ให้ได้รับการรับรองมาตรฐานฮาลาล พร้อมแข่งขันในเวทีตลาดอาเซียนและตลาดโลก

วศ.วันนี้ เสริมสร้างความเข้มแข็งอุตสาหกรรม รายสาขา ด้านมาตรฐานการทดสอบและยกระดับ มาตรฐานผลิตภัณฑ์

อุตสาหกรรมเซรามิกและแก้วเป็นอุตสาหกรรมที่มีการใช้วัตถุดิบในประเทศสูง มีการจ้างแรงงานสูงไม่น้อยกว่า 75,000 คน/ปี และช่วยกระจายรายได้ไปสู่ชนบท มีมูลค่ารวมไม่น้อยกว่า 55,000 ล้านบาท/ปี มีปริมาณการส่งออกไม่ต่ำกว่า 65,000 ล้านบาทต่อปี กรมวิทยาศาสตร์บริการได้เตรียมความพร้อม โดยศูนย์เทคโนโลยีเซรามิกได้ติดตาม เตรียมความพร้อม และพัฒนาศักยภาพการทดสอบวัตถุดิบ และผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ รองรับให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบและข้อกำหนดของนานาชาติ และการเปิดตลาดเสรี ซึ่งมีผลให้มีสินค้าเซรามิกทะลักเข้ามาขายในตลาดในประเทศได้ง่ายขึ้น อีกทั้งยังมีแผนในการเตรียมความพร้อมผู้ผลิตระดับ SMEs และชุมชนของประเทศไทยให้เพิ่มศักยภาพในการผลิตผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน เป็นการสร้างโอกาสในการขยาย

ตลาด การดำเนินงานบูรณาการในประชาคมอาเซียนเป็นแนวทางหนึ่งเพื่อสนับสนุนภาคประชาชนและภาคการผลิตไทย เพื่อลดผลกระทบด้านลบของภาคประชาชนในการบริโภคสินค้าที่คุณภาพต่ำ และของภาคการผลิตในการเพิ่มช่องทางเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบคุณภาพดีในประชาคมอาเซียน และมีการพัฒนาโครงการการพัฒนาความร่วมมือระหว่างศูนย์เชี่ยวชาญด้านแก้วของไทยและอาเซียน ดำเนินการตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2555-2557 เพื่อขยายพันธมิตรให้เกิดความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างห้องปฏิบัติการแก้วของกรมวิทยาศาสตร์บริการกับประเทศอาเซียน เช่น Standards

and Industrial Research Institute of Malaysia (SIRIM) ประเทศมาเลเซีย Institute of Materials Research and Engineering (IMRE)) ประเทศสิงคโปร์ Institute of Materials science ประเทศเวียดนาม Industrial Technology Development Institute ประเทศฟิลิปปินส์ และ Indonesian Institute of Science ประเทศอินโดนีเซีย เป้าประสงค์หลัก คือ ยกระดับงานด้านแก้วของอาเซียน สามารถทดสอบตามมาตรฐาน และพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มการส่งออกสู่ประชาคมโลก

